

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

19 octombrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte – Svetlana Filincova,

Judecători – Ion Guzun, Galina Stratulat, Mariana Pitic și Nina Vascan,

a judecat în ședință, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Octavian Bodareu, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 18 august 2020, în cauza penală în privința lui

**Raducan Valentin XXXXX, născut
la XXXXX, originar din XXXX și domiciliat
în XXXXX**

Termenul examinării cauzei:

Instanța de fond: 06.03.2018 – 18.10.2018;

Instanța de apel: 08.11.2018 – 29.05.2019;

Instanța de recurs: 29.07.2019 – 18.02.2020;

Instanța de apel: 29.06.2020 – 18.08.2020;

Instanța de recurs: 23.10.2020 – 19.10.2021.

Asupra recursului ordinar în cauză, Colegiul penal lărgit

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătorei Edineț, sediul Ocnița din 18 octombrie 2018, procesul penal intentat în privința lui Raducan Valentin în baza art. art. 42 alin. (5), 248 alin. (5) lit. b), c) și d) Cod penal, a fost încetat din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii, cu tragere la răspundere contravențională în baza art. 287 alin. (10) Cod contravențional.

Procesul contravențional în privința lui Raducan Valentin în baza art. 287 alin. (10) Cod contravențional, a fost încetat din motivul expirării termenului prescripției răspunderii contravenționale.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

1.1. Pentru a se pronunța, prima instanță a constatat *în fapt* că, Raducan Valentin, la 03 august 2017, aproximativ la ora 04.22, activând în calitate de inspector vamal al

postului vamal Otaci, din cadrul Biroului vamal Nord, aflându-se la zona de control vamal a postului vamal internațional de frontieră Otaci (postul 1120), situat în apropierea or. Otaci și acționând în calitate de complice, împreună și de comun acord cu organizatorii și autorii infracțiunii, cetățeanul Federației Ruse, Vazhinskiy Alexey și cetățeanul Ucrainei, Vazhynskiy Serhii, i-a fost repartizat pentru perfectarea documentelor de traversare a frontierei de stat a mijlocului de transport de marca/model „Mercedes 313 CDI”, cu n/î XXXXX la volanul căruia se afla cet. Vazhynskiy Serhii și urmărind scopul înlăturării de obstacole la trecerea peste frontiera vamală a R. Moldova a mărfurilor prin contrabandă, intenționat, nu a efectuat controlul vamal a mijlocului de transport menționat, dar a aplicat sigiliile vamale și a acordat liber de vamă mijlocului de transport respectiv, în interiorul căruia se aflau mărfuri de larg consum (haine, cafea, ceai, maioneză, condimente), indicate în anexă nr. 1 a procesului-verbal privind efectuarea controlului de către echipa mobilă nr. 44 din 3 august 2017 care conform raportului de evaluare nr. 28/31-11320 din 04.08.2017 a Secției reglementari tarifare și netarifare a Biroului vamal Nord au fost evaluate la suma de 272 029,81 lei, mărfuri care au trecut nedeclarate peste frontiera Republicii Moldova.

La 03 august 2017, aproximativ la ora 05.50, mijlocul de transport de marca/model „Mercedes 313 CDI”, cu n/î XXXXX a fost stopat de către echipele mobile ale Serviciului Vamal, pe traseul M 14 și ulterior, efectuându-se controlul mijlocului de transport respectiv, s-a depistat marfa de larg consum nedeclarată.

2. Inculpatul Raducan Valentin a declarat apel, solicitând casarea sentinței cu pronunțarea unei hotărâri de achitare.

În motivarea cererii declarate, apelantul a invocat că, învinuirea înaintată poartă un caracter formal și abstract, întrucât sentința este bazată pe declarațiile contradictorii ale martorilor audiați pe caz și unele acțiuni de investigație, nefiind prezente probe pertinente și concludente care ar confirma argumentele instanței. În viziunea apelantului, prin probele cercetate nu se constată intenția directă în comiterea trecerii ilegale peste frontiera vamală a Republicii Moldova a mărfurilor prin nedeclararea lor în documentele vamale, și din aceste considerente, la caz, lipsește latura obiectivă.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 29 mai 2019, apelul declarat a fost respins ca nefondat, cu menținerea sentinței fără modificări.

3.1. Instanța de apel a statuat că, la emiterea soluției instanța s-a bazat pe probele cercetate de către instanța de fond, care au fost suplimentar cercetate în instanța de apel, apreciind obiectiv aspectele de fapt și de drept ale cauzei, care de altfel combat poziția părții apărării, în special declarațiile inculpatului depuse în instanța de apel, prin care Raducan Valentin nu recunoaște faptul că ar fi participat la trecerea mărfurilor peste frontiera vamală a Republicii Moldova, cu tănuirea acestora de controlul vamal prin nedeclararea în documentele vamale sau în alte documente de trecere a frontierei.

Reținând modificările în legislația penală ce vizează art. 248 Cod penal, care de altfel au înlăturat caracterul penal al faptei imputate inculpatului (valoarea bunurilor trecute ilegal peste frontiera de stat), instanța a apreciat ca fiind întemeiată soluția instanței de încetare a procesului penal, or, fapta inculpatului pe fundalul acestor modificări constituie o contravenție, și pe cale de consecință, prima instanță justificat a conchis de a înceta procesul contravențional, în legătură cu expirarea termenului de prescripție.

Așadar, la cercetarea și verificarea probelor administrate de către acuzatorul de stat, instanța de apel a ajuns la concluzia, că nu există dubii rezonabile în ceea ce privește vina inculpatului în participarea la trecerea mărfurilor peste frontiera vamală a R. Moldova, cu tănuirea acestora de controlul vamal prin nedeclararea în documentele vamale de trecere a frontierei.

În concret, vinovăția inculpatului se dovedește incontestabil prin declarațiile martorului Botnaruc Alexandru, care în prima instanță referitor la cazul dat a declarat, că automobilul de marca/model "Mercedes Sprinter" cu n/î XXXXXX, la volanul căruia se afla Vazhinskiy Alexey, a fost stopat pe traseu în apropierea mun. Bălți și condus la terminalul vamal Bălți, pentru verificarea mai detaliată a documentelor și mărfii transportate. Diferența de timp de la momentul stopării și momentul traversării frontierei de stat a fost aproximativ de 2 ore. La stoparea vehiculului, prima suspiciune a trezit declarația în care era indicată greutatea mărfii - 80 kg, dar vizual camionul era încărcat, ulterior s-a stabilit diferența dintre datele din declarația vamală - 80 kg și datele reale - 2 t. La momentul stopării automobilul era sigilat, sigiliile erau aplicate pe ușa din spate se lateral, însă suspiciuni a trezit accesul la lacăt. După cum a arătat șoferul, el avea acces în compartimentul marfar din cabină, cu ajutorul unei chei scotea șurubul și ușa laterală se deschidea fără ruperea sigiliului. La efectuarea controlului fizic, sigiliile de pe ambele uși au fost rupte, iar în automobil au fost depistate mai multe obiecte care au fost ridicate conform procesului-verbal de ridicare, și anume cafea, haine și altă producție care erau transportate fără careva acte de proveniență. O parte din marfă era în cutii, iar o parte se afla între cutii, erau într-un fel create bazine, în spate primul rând era cu cutii cu pahare din masă plastică. Amplasarea mărfii permitea deschiderea ușii laterale din interior. La faza controlului de către șoferul vehiculului a fost arătat modul de deschidere a ușii fără a fi descărcată marfa, adică din interior, din cabina șoferului și fără a rupe sigiliul. Inspectorul vamal la postul vamal nu are posibilitate de a efectua controlul fizic detaliat, însă acesta deschide ușa, fotografiază, iar pentru a verifica dacă marfa corespunde cu cea din declarație, poate da jos câteva cutii la întâmplare. Dacă inspectorul vamal depistează careva suspiciuni, atunci anunță șeful de tură și automobilul urmează să fie dus la terminal pentru efectuarea controlului. La caz nu cunoaște cine a perfectat declarația vamală, dar liber de vamă a dat Raducan Valentin. Deși la stopare la volanul camionului era Vazhinskiy Alexei, dar traversarea a fost efectuată conform UNTPAS-lui de

Vazhinskiy Serhii. Când a fost oprit Vazhinskiy Alexei, Vazhinskiy Serhii cu un alt automobil înregistrat, la fel în Ucraina, mergea înaintea automobilului de marca/model "Mercedes Sprinter" și urmărea traseul. Verificând baza de date, s-a constatat că Vazhinskiy Serhii a traversat frontiera cu automobilul de marca/model "Toyota Corola", iar aproximativ peste 4 ore, tot Vazhinskiy Serhii a traversat frontiera, însă de acum cu automobilul de model "Mercedes".

Elocvente pe cazul dat, au fost considerate și declarațiile depuse de martorul Mămăligă Ilie, care a relatat că, la stoparea mijlocului de transport de model "Mercedes" cu n/î ucrainene și la prezentarea declarației vamale de tranzit, au apărut suspiciuni rezonabile în privința cantității și volumului mărfii transportate, deoarece din declarație rezultă că masa mărfii din masă plastică de 80 kg, însă vizual se observa că mijlocul de transport era încărcat. Mijlocul de transport avea o ușă din spate și una laterală, pe care erau aplicate sigiliile, în timpul verificării vizuale a mijlocului de transport au mai apărut suspiciuni referitor la lacătul unde era aplicat sigiliul vamal. În urma controlului vamal fizic al unității sus-menționate în compartimentul marfar și în salon au fost depistate o cantitate impunătoare de produse alimentare, pentru care șoferul nu a putut prezenta acte de proveniență legală. La efectuarea controlului fizic, în primul rând a fost deschisă ușa din spate, unde s-au depistat 6 cutii de veselă din masă plastică, iar în spatele acestor cutii era alt gen de marfă, nedeclarată. Era vizibil, că lacătul care era pe ușă și pe care se aplică sigiliul vamal putea fi scos. În salonul mijlocului de transport, la înlăturarea scaunului pasagerului, a observat o tăietură, prin care cu cheie specială puteai să deschizi ușa laterală din interiorul vehiculului, fără a fi scos lacătul și a atinge sigiliul, adică sigiliul rămânea integru. În condiții normale compartimentul marfar trebuie să fie integru. În competența inspectorilor vamali este de a aplica sigiliul. În urma controlului vamal marfa dată putea fi văzută, deoarece erau transportate aproximativ 2 tone de marfă.

Instanța de apel a subliniat că, în susținerea declarațiilor reiterate vin și probele scrise din materialele cauzei, care au fost prezentate de procuror în ședința instanței de apel, cum ar fi fișa de post nr. 125, semnată de către Raducan Valentin. Potrivit pct. 11.1, sarcina de bază a lui Raducan Valentin este asigurarea controlului vamal și vămuirea mărfurilor și mijloacelor de transport, trecute peste frontiera vamală de către persoane fizice și juridice. Potrivit pct. 11.1.1, Raducan Valentin este obligat să efectueze controlul vamal al bunurilor, mărfurilor și mijloacelor de transport trecute peste frontiera vamală de către persoanele fizice sau juridice.

Totodată, potrivit procesului verbal din 07.09.2017, au fost examinate imaginile video ridicate la 07.09.2017 de la Centrul de monitorizare al Serviciul Vamal, captate la data de 03.08.2017 în cadrul postului vamal PVIF Otaci, din care rezultă că în imagine se observă momentul când automobilul de model "Mercedes", cu numărul de înmatriculare AB 564300 a traversat frontiera de stat, însă nu se observă ca colaboratorul vamal să deschidă ușa din spate, nici cea laterală.

Instanța de apel a notat, că apărarea pledează pentru faptul, că Raducan Valentin nu era obligat să supună camionul unui control fizic detaliat, pe când o astfel de situație nici nu i se impută, vizându-se aplicarea sigiliilor vamale și acordarea liberului de vamă a mijlocului de transport fără efectuarea controlului vamal al acestuia. Relevant e, că martorul Mămăligă Ilie a declarat, că marfa nedeclarată a fost depistată nu doar în compartimentul marfar al camionului (în cutii și printre cutii), ci și în salonul camionului, acesta susținând, că în urma controlului vamal marfa dată putea fi văzută, deoarece erau transportate aproximativ 2 tone de marfă. Totodată, potrivit procesului-verbal din 07.09.2017 de examinare a imaginilor video ridicate la 07.09.2017 de la Centrul de monitorizare a Serviciul Vamal, captate la data de 03.08.2017 în cadrul postului vamal PVIF Otaci, rezultă că Raducan Valentin pentru efectuarea controlului vamal, împreună cu conducătorul auto, s-a apropiat de automobilul de model "Mercedes", cu n/î XXXXX, și s-a aflat în preajma acestuia doar un minut și nouă secunde, după care camionul a părăsit teritoriul PVIF Otaci.

În calitate de probe ce confirmă existența faptei, instanța de apel a plasat și declarația vamală de tranzit nr.1120T11817 din 03.08.2017, în baza căreia mijlocul de transport "Mercedes" cu n/î XXXXX a trecut frontiera de stat. Totodată, potrivit certificatului din 03.08.2017, de măsurare a mijlocului de transport marca/ model "Mercedes Sprinter" cu n/î XXXXX, rezultă că masa netă a mijlocului de transport conform certificatului de înmatriculare este de 2 140 kg, iar masa totală a mijlocului de transport în cauză la momentul stopării de către colaboratorii echipelor mobile era de 4 240 kg, masa mărfurilor transportate conform actelor de însoțire fiind de 80 kg, urmare a cântăririi constatându-se un surplus de marfă cu greutatea de 2 020 kg. Relevant în acest aspect este și procesul verbal din 03.08.2017, privind efectuarea controlului vamal de către echipa mobilă, din care rezultă că a fost stopat automobilul de model "Mercedes Benz 313 CDI" cu n/î XXXXX, la volanul căruia se afla Vazhinskiy Alexey și în interiorul căruia s-a depistat marfă de larg consum, indicate în anexa nr. 1.

Instanța de apel a explicat că, temeinicia acuzațiilor se bazează pe probe pertinente, concludente și utile, precum procesul verbal din 06.02.2018, de examinarea a telefonului mobil marca "General Mobile" cu nr. de IMEI: XXXXX dotat cu cartela telefonică cu nr. XXXXX ridicat de la Raducan Valentin, ce conține în lista de contacte numărul de telefon înregistrat Sergiu Taxi Otaci, care a purtat discuții telefonice cu Vazhynskiy Serhii, și Vazhynskiy Alexey; procesul verbal din 09.02.2018, de examinare a descifrărilor convorbirilor telefonice, unde s-a constatat existența numărului de telefon Sergiu Taxi Otaci care a purtat discuții telefonice cu Raducan Valentin, Vazhynskiy Serhii și Vazhynskiy Alexey și procesul verbal din 09.02.2018, de examinare a descifrărilor convorbirilor telefonice a telefonului lui Raducan Valentin, din care rezultă că la 03.08.2017 de pe telefonul mobil cu nr. de IM EI: XXXXX în care a fost inclusă cartela telefonică cu nr. XXXXX utilizată de Raducan Valentin, au fost purtate discuții telefonice

cu nr. de telefon XXXXX înregistrat în contacte "Serghei Taxi Otaci" care este înscris și în telefonul mobil deținut de Vazhynskiy Serhii - "Sergiu transport".

Instanța de apel a conchis, că judecând cauza penală dată, instanța de fond a respectat normele procesuale, a verificat complet, sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei și a dat probelor administrate o apreciere legală din punct de vedere al pertinentei, concludentei, utilității și veridicității lor, iar toate în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, corect ajungând la concluzia privind confirmarea faptei imputate lui Raducan Valentin, și că acțiunile inculpatului nu constituie infracțiunea prevăzută de art. art. 42 alin. (5), 248 alin. (5) lit. b),c),d) Cod penal, ci reprezintă o faptă cu un grad prejudiciabil mai redus, constituind contravenție prevăzută de art. 287 alin. (10) Cod Contravențional.

Astfel, instanța de apel a concluzionat că, reținând prevederile art. 332 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de fond întemeiat a conchis necesitatea încetării procesului penal pe învinuirea lui Raducan Valentin de comiterea infracțiunii prevăzute de art. art. 42 alin. (5), 248 alin. (5) lit. b), c), d) Cod penal, din motiv că fapta comisă nu întrunește elementele infracțiunii, soluționând cauza conform prevederilor Codului contravențional, stabilind vinovăția ultimului și încadrând acțiunile acestuia conform art. 287 alin. (10) Cod Contravențional.

Ținând cont, că fapta imputată lui Raducan Valentin a fost comisă la data de 03.08.2017, iar potrivit art. 30 alin. (1) și (2) Cod contravențional, termenul general de prescripție a răspunderii contravenționale este de un an și curge de la data săvârșirii contravenției, prescripția înlăturând răspunderea contravențională, instanța de apel a apreciat drept justificată concluzia primei instanțe privind absolvirea lui Raducan Valentin de răspundere contravențională pentru comiterea contravenției prevăzute de art. 287 alin. (10) Cod contravențional, în legătură cu expirarea termenului de prescripție a răspunderii contravenționale.

4. Avocatul Roșca Ivan în numele inculpatului a declarat recurs ordinar, prin care a solicitat hotărârilor judecătorești, cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei hotărâri de achitare în privința inculpatului Raducan Valentin.

În motivarea cerințelor sale a reiterat prevederile art. 1, 42 Cod vamal, pct. 32, 37, 42, 51, 52 din Regulamentul de aplicare a destinațiilor vamale prevăzute de Codul vamal. În contextul acestor norme, apărarea a atras atenția că, acțiunile sau inacțiunile inculpatului Raducan Valentin urmau a fi apreciate anume prin prisma acestor criterii stabilite legal, or, în caz contrar, aprecierile acțiunilor și inacțiunilor sale urmează a fi catalogate ca arbitrare și lipsite de temei juridic.

În cadrul audierii suplimentare, Raducan Valentin a concretizat că, obligațiile lui de serviciu atunci când sosește un microbuz la controlul vamal este de a verifica dacă marfa transportată coincide cu marfa declarată. Cantitatea mărfii nu contează, ci doar trebuie să verifice coincidența categoriei mărfii. Când în vamă a intrat microbuzul, el a

verificat și perfectat actele, a sigilat compartimentul marfar, nu înainte de a verifica marfa, după care a sigilat ambele uși. Ușa laterală nu a deschis-o deoarece era blocată, el a dat cutiile într-o parte de la ușa din spate pentru a vedea ce era în microbuz și a văzut că și în spate erau numai cutii. Vămuirea mărfii trebuia să aibă loc la postul vamal de destinație Chișinău - industrială. Teritoriul postului vamal este supravegheat video, în obligațiunile sale de serviciu nu intră descărcarea totală a mărfii, descărcarea și vămuirea mărfii urma să aibă loc la postul vamal industrială - Chișinău.

5. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 18 februarie 2020, recursul ordinar declarat de avocatul Roșca Ivan în numele inculpatului Raducan Valentin a fost admis, casată total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 29 mai 2019, cu remiterea cauzei la rejudecare, în aceeași instanță de apel în alt complet de judecată.

5.1. Pentru a pronunța decizia pronunțată, instanța de recurs a remarcat că, în corespundere cu jurisprudența națională, sentința trebuie să corespundă atât după formă, cât și după conținut cerințelor art. 384-397 Cod de procedură penală. Sentința se expune în mod consecvent, astfel ca noua situație să decurgă din cea anterioară și să aibă legătură logică cu ea, excluzându-se folosirea formulărilor inexacte.

În pofida acestor prescripții legale, potrivit descriptivului sentinței, instanța de fond a statuat în acțiunile inculpatului prezența elementelor neincriminate prin rechizitoriu, indicând în descriptiv: *"Instanța de judecată, coroborând probele cercetate cu normele legale aplicabile speței, reține acțiunile lui Valentin Raducan drept implicare în activitatea ilegală de trecere peste frontiera vamală a Republicii Moldova a mărfurilor de larg consum prin nedeclarare în documentele vamale, folosind situația de serviciu"*. Ulterior stabilind că acțiunile inculpatului constituie contravenția prevăzută de art. 287 alin. (10) Cod contravențional, *"după semnele trecerea mărfurilor peste frontiera vamală a Republicii Moldova, tăinuindu-le de controlul vamal prin nedeclararea în documentele vamale sau în alte documente de trecere a frontierei, dacă aceste acțiuni nu constituie infracțiune de contrabandă sau o altă infracțiune"*, a indicat neclar în continuarea descriptivului sentinței *"se constată cu certitudine în baza probelor directe administrate în cadrul cercetării judecătorești, pe care instanța le ia în considerare, deoarece coroborează între ele și demonstrează cu certitudine implicarea inculpatului Valentin Raducan în trecerea ilegală peste frontiera vamală a Republicii Moldova a mărfurilor de larg consum prin nedeclarare în documentele vamale"*.

6. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 18 august 2020, apelul inculpatului Raducan Valentin a fost admis, cu casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care, Raducan Valentin Valentin a fost achitat de sub învinuirea în comiterea infracțiunii prevăzute la art. art. 42 alin. (5), 248 alin. (5) lit. b), c) și d) Cod penal, pe motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

6.1. De către organul de urmărire penală, Raducan Valentin se învinuiește pentru faptul că, a comis infracțiunea prevăzută la art. 42 alin. (5), art. 248 alin. (5) lit. b), c), d)

Cod penal, în următoarele circumstanțe: la 03.08.2017, aproximativ la 04:22, cet. Raducan Valentin, activând în calitate de inspector vamal internațional de frontieră Otaci (postul 1120), situat în apropierea or. Otaci și acționând în calitate de complice, împreună și de comun acord cu organizatorii și autorii infracțiunii, cetățeanul federației Ruse Vazhinskiy Alexey și cetățeanul Ucrainei Vazhynskyi Serhii, i-a fost repartizat pentru perfectarea documentelor de traversare a frontierei de stat a mijlocului de transport de model „Mercedes 313 CDI”, cu n/î XXXXX”, la volanul căruia se afla cet. Vazhynskyi Serhii și urmărind scopul înlăturării de obstacole la trecerea peste frontiera vamală a RM a mărfurilor prin contrabandă, intenționat, nu a efectuat controlul vamal a mijlocului de transport menționat, dar a aplicat sigiliile vamale și a acordat liber de vamă a mijlocului de transport respectiv, în interiorul căruia se aflau mărfuri de larg consum (haine, cafea, ceai, maioneză, condimente), indicate în anexa nr. 1 a procesului verbal privind efectuarea controlului de către echipa mobilă nr. 44 din 03.08.2017, care conform raportului de evaluare nr. 28/31-11320 din 04.08.2017 a Secției reglementări tarifare și netarifare a Biroului vamal Nord, au fost evaluate la suma de 272 029, 81 lei, mărfuri care au trecut nedecarate peste frontiera RM.

La data de 03.08.2017, aproximativ la orele 05:50, mijlocul de transport „Mercedes 313 CDI”, cu n/î XXXXX”, a fost stopat de către echipele mobile ale Serviciului Vamal, pe traseul M14 și ulterior, efectuându-se controlul mijlocului de transport respectiv, s-a depistat marfă de larg consum nedecarată.

6.2. În motivarea deciziei nominalizate, instanța de apel a relevat că, prima instanță corect a reținut că la momentul soluționării cauzei penale (adică la momentul emiterii sentinței) art. 248 alin. (1), (5) Codul penal (în redacția Legii nr. 179 din 26 iulie 2018, în vigoare din 17 august 2018) avea următorul conținut: *Trecerea peste frontiera vamală a Republicii Moldova a bunurilor valoarea cărora depășește 100 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei, eludându-se controlul vamal ori tăinuindu-le de el, prin ascundere în locuri special pregătite sau adaptate în acest scop, ori cu folosirea frauduloasă a documentelor sau a mijloacelor de identificare vamală, ori prin nedecarare sau declarare neautentică în documentele vamale sau în alte documente de trecere a frontierei.*

Subsidiar, instanța de apel a conchis că în prezentul caz lipsește un element obligatoriu al componenței infracțiunii de contrabandă, și anume, valoarea bunurilor trecute ilegale peste frontiera de stat, care nu depășește 100 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei.

Or, prin Hotărârea Guvernului nr. 572 din 19 iulie 2017 cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 1233 din 09 noiembrie 2016 (Monitorul Oficial nr. 253-264 din 21.07.2017) s-a aprobat cuantumul salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2017, în mărime de 5 600 lei, iar conform raportului de evaluare nr. 28/31-11320 din

04 august 2017 a Secției reglementări tarifare și netarifare a Biroului vamal Nord, bunurile indicate în anexa nr. 1 a procesului-verbal privind efectuarea controlului de către echipa mobilă nr. 44 din 3 august 2017, au fost evaluate în valoare de 272029,81 lei, ceea ce nu depășește suma de 560 000 lei.

Reieșind din circumstanțele constatate, instanța a considerat că acțiunile inculpatului Valentin Raducan incorect au fost calificate de către instanța de fond în baza art. 287 alin. (10) Cod Contravențional, care prevede următoarea faptă ilicită: *Trecerea mărfurilor, obiectelor și altor valori peste frontiera vamală a Republicii Moldova eludându-se controlul vamal ori tăinuindu-le de el în locuri special pregătite sau adaptate în acest scop, ori cu folosirea frauduloasă a documentelor sau a mijloacelor de identificare vamală, ori prin nedeclararea sau declararea neautentică în documentele vamale sau în alte documente de trecere a frontierei, dacă aceste acțiuni nu constituie infracțiune de contrabandă sau o altă infracțiune.*

Analizând învinuirea adusă lui Raducan Valentin, instanța de apel a notat că ultimul este învinuit pentru faptul că, intenționat nu a efectuat controlul vamal a mijlocului de transport menționat, dar a aplicat sigiile vamale și a acordat liber de vamă a mijlocului de transport respectiv, în interiorul căruia se aflau mărfuri de larg consum (haine, cafea, ceai, maioneză, condimente), indicate în anexa nr. 1 a procesului verbal privind efectuarea controlului de către echipa mobilă nr. 44 din 03.08.2017, care conform raportului de evaluare nr. 28/31- 11320 din 04.08.2017 a Secției reglementări tarifare și netarifare a Biroului Vamal Nord, au fost evaluate la suma de 272 029, 81 lei, mărfuri care au trecut nedeclarate peste frontiera Republicii Moldova.

Astfel, făcând o analiză între fapta imputată în învinuire și norma legală pe care instanța de fond își întemeiază soluția, și anume art. 287 alin. (10) Cod Contravențional, instanța de apel a dedus că la cazul dat, *lipsesc elementele componente ale contravenției și anume fapta*, adică trecerea mărfurilor, obiectelor și altor valori peste frontiera vamală a Republicii Moldova eludându-se controlul vamal ori tăinuindu-le de el în locuri special pregătite sau adaptate în acest scop, ori cu folosirea frauduloasă a documentelor sau a mijloacelor de identificare vamală, ori prin nedeclararea sau declararea neautentică în documentele vamale sau în alte documente de trecere a frontierei, dacă aceste acțiuni nu constituie infracțiune de contrabandă sau o altă infracțiune, care nemijlocit ar fi comisă de Raducan Valentin și respectiv legătura de cauzalitate dintre faptă și subiect.

În urma cercetării judecătorești a probelor administrate, s-a constatat *lipsa componentei infracțiunii* prevăzute de art. 248 alin. (5) lit. b), c) și d) Cod penal.

Prin urmare, instanța de apel, a ținut să sublinieze că lipsa unei părți componente a infracțiunii, echivalează cu *lipsa elementelor constitutive ale infracțiunii*, iar în condițiile când în învinuirea adusă lipsesc caracteristici, care sânt obligatorii pentru componența de infracțiune, instanța urmează să pronunțe o hotărâre de achitare în privința persoanei puse sub învinuire.

8. Împotriva deciziei instanței de apel din 18 august 2020, declară recurs ordinar

procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Octavian Bodareu, care invocând temei pentru recurs prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia, cu menținerea sentinței.

Astfel, recurentul afirmă faptul că prima instanță nu a depășit limitele învinuirii formulate prin rechizitoriu la stabilirea faptei criminale, nefiind regăsite asemenea expresii precum „*implicarea inculpatului Valentin Raducan în trecerea ilegală peste frontiera vamală a Republicii Moldova a mărfurilor de larg consum prin nedeclarare în documentele vamale*”. La fel, este neargumentată poziția instanței de apel, care mai întâi constată încălcarea art. 325 Cod de procedură penală de către instanța de fond, ca mai apoi să constate că aceasta corect a ajuns la concluzia că fapta inculpatului nu constituie infracțiune, ținând cont de modificările care au intervenit în dispoziția art. 248 Cod penal.

Totodată, instanța de apel nu a luat în considerație faptul, că inculpatul a avut rolul de complice la comiterea infracțiunii și nicidecum de autor, iar în privința celorlați coinculpați Vazhynskyi Serghei și Alexei există deja o hotărâre judecatorească definitivă, decizia Curții Supreme de Justiție din 15.08.2018, care are puterea lucrului judecat.

Din analiza deciziei adoptate, este evident că instanța de apel nici nu a dat apreciere probelor administrate de către partea acuzării, iar decizia adoptată nu este motivată.

Drept urmare, acuzatorul de stat punctează că temeinicia sentinței nu a fost verificată, reieșind din argumentele aduse de către procuror în raport cu materialul probant acumulat și cu cadrul legal existent.

În opinia recurentului, instanța de apel nu a clarificat obiectiv circumstanțele cazului astfel, eronat a ajuns la concluzia privind achitarea inculpatului Raducan Valentin de sub învinuirea înaintată.

9. Judecând recursul ordinar declarat și verificând legalitatea hotărârii atacate în baza materialelor din dosar, Colegiul penal lărgit conchide că acesta urmează a fi admis în conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, potrivit cărora judecând recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită, să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În sensul art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Potrivit prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute în art. 427, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnatului.

Astfel, Colegiul subliniază că instanța de apel, la judecarea cauzei soluționează următoarele chestiuni de drept: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual sau penal, au fost corect aplicate.

Statuând asupra principiului respectării normelor de drept menționate, Colegiul penal lărgit, verificând și analizând *per ansamblu* decizia instanței de apel, constată că instanța de apel la adoptarea soluției nu a respectat întocmai prevederile legale, ignorând exigențele legii procesual-penale în partea motivării hotărârii, or în cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, cu trimiterea cauzei la rejudecare, dacă eroarea constatată nu poate fi corectată de instanța de recurs.

Lecturând textul deciziei recurate, instanța de recurs constată că inculpatul a fost achitat de sub învinuirea înaintată în baza art. art. 42 alin. (5), 248 alin. (5) lit. b), c), d) Cod penal, din motiv că fapta comisă nu întrunește elementele infracțiunii (f.d. 56, vol. III).

În continuare, Colegiul penal lărgit remarcă faptul că, instanța de apel a motivat temeiul de achitare prescris la art. 390 alin. (1) pct. 3) Cod de procedură penală, indicând justificat asupra lipsei semnului calificativ – obiectul material, care în cazul infracțiunilor prevăzute la art. 248 alin. (1)-(4) Cod penal îl constituie mărfurile, a căror valoare trebuie să depășească 100 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei (f..d. 55, verso, vol. III).

Însă, tot din partea motivantă, instanța de recurs constată că instanța de apel, în decizia adoptată operează cu asemenea termeni precum: „...lipsesc elementele componente ale contravenției și anume fapta...” (f.d. 56, vol. III), „...lipsa elementelor constitutive ale infracțiunii...” (f.d. 56, vol. III).

Noțiunile enumerate mai sus, în viziunea Colegiului lărgit induc în eroare asupra temeiului de achitare identificat de către instanța de apel în speța dată. Or, în conținutul normei art. 390 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, este prevăzut temeiul nu s-a constatat existența faptei infracțiunii, iar formulările expuse de către instanța de apel în partea motivantă a deciziei, pot eventual, lăsa loc de interpretări asupra temeiului de achitare avut în vedere de către instanță la justa soluționare a cauzei deduse judecății.

Tot aici, se punctează că dispozitivul unei hotărâri întemeiate și legale, urmează a fi coroborat cu punctele esențiale din cadrul motivării acesteia și trebuie să urmărească eliminarea unei obscurități sau a unei ambiguități, care afectează eventual sensul și soluția pronunțată într-o speța concretă, cu care a fost sesizată instanța respectivă.

În continuare, ținând cont de următoarele constatări formulate de către instanța de apel în decizia adoptată: *Colegiul penal consideră că instanța de fond corect a reținut că la momentul soluționării cauzei penale (adică la momentul emiterii sentinței) art. 248 alin. (1), (5) Codul penal (în redacția Legii nr. 179 din 26 iulie 2018, în vigoare din 17 august 2018) are următorul conținut: „Trcerea peste frontiera vamală a Republicii Moldova a bunurilor valoarea cărora depășește 100 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei, eludându-se controlul vamal ori tăinuindu-le de el, prin ascundere în locuri special pregătite sau adaptate în acest scop, ori cu folosirea frauduloasă a documentelor sau a mijloacelor de identificare vamală, ori prin nedeclarare sau declarare*

neautentică în documentele vamale sau în alte documente de trecere a frontierei.

La fel colegiul penal consideră că instanța de fond corect a constatat că în prezentul caz lipsește un element obligatoriu al componenței de infracțiune - valoarea bunurilor trecute ilegale peste frontiera de stat nu depășește 100 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei. (f.d. 55, verso, vol. III), Colegiul lărgit constată că, deși instanța de al doilea grad de jurisdicție a susținut poziția primei instanței referitor la valoarea bunurilor trecute peste frontiera vamală a Republicii Moldova, care după modificările operate prin Legea nr. 179 din 26 iulie 2018 (în vigoare din 17 august 2018) nu mai poate condiționa răspunderea penală în baza art. 248 Cod penal, totuși, a ajuns la concluzia de a pronunța o decizie de achitare în privința inculpatului Raducan Valentin, pe motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

Distinct de constatările primei instanței privind reîncadrarea juridică a faptei în sfera ilicitului contravențional, soluția de achitare a instanței de apel și temeiul stabilit pentru aceasta, se mai întemeiază pe convingerea că fapta inculpatului nu corespunde textului incriminator prevăzut la art. 287 alin. (10) Cod contravențional, și nici învinuirii formulate prin rechizitoriu, or, Raducan Valentin nu a comis nemijlocit trecerea mărfurilor peste frontiera vamală a Republicii Moldova.

În asemenea caz, se impune a concretiza că în ipoteza pronunțării de către instanța de judecată a unor soluții de achitare pe marginea unor cauze penale, Colegiul penal notează că dispoziția art. 390 Cod de procedură penală, stipulează exhaustiv temeiurile în baza cărora instanța adoptă sentința de achitare, în particular fiind vorba despre cazurile când:

- 1) nu s-a constatat existența faptei infracțiunii;
- 2) fapta nu a fost săvârșită de inculpat;
- 3) fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii;
- 4) fapta nu este prevăzută de legea penală;
- 5) există una din cauzele care înlătură caracterul penal al faptei.

Incontestabil, sentința de achitare duce la reabilitarea persoanei, aceasta având dreptul la despăgubiri materiale, morale, precum și să fie restabilită în drepturile de muncă, de pensionare, locative și alte drepturi, în condițiile legii.

În alți termeni, Colegiul lărgit ține să atragă atenția asupra faptului că infracțiunea de contrabandă nu a fost complet decriminalizată, or modificările operate în dispoziția normei vizate, valorifică pe deplin semnul ilegalității penale. Intervenția însă, a unor alte circumstanțe prevăzute de lege, fac certitudinea excluderii urmăririi penale și tragerii la răspundere penală.

Pentru toate considerentele enunțate *supra*, Colegiul penal lărgit statuează că, eroarea de drept prescrisă la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală s-a confirmat în prezenta cauză penală, din care motiv este necesar de a admite recursul ordinar de pe

rol, de a casa total decizia instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care reglementează procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe corespunzător și în strictă conformitate cu prevederile legii penale și procesual penale asupra tuturor circumstanțelor de drept ale cauzei și să țină seama de motivele casării acesteia, să înlăture omisiunile admise și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

10. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Octavian Bodareu, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 18 august 2020, în cauza penală în privința lui *Raducan Valentin XXXXX* și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia integrală este pronunțată la *25 noiembrie 2021*.

Președinte

Svetlana Filincova

Judecători

Ion Guzun

Galina Stratulat

Mariana Pitic

Nina Vascan